

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 10, Issue 4, December 2022, p. 90-102

Received	Reviewed	Published	Doi Number
01.11.2022	15.12.2022	30.12.2022	10.29228/ijlet.66093

An Analysis of Two Translations of J.D. Salinger's "Uncle Wiggily in Connecticut" in Terms of Venuti's Domestication/Foreignization Strategies

Eyüp ZENGİN¹ & İnal İNAL²

ABSTRACT

Translators face many problems in translation in terms of language and culture. They will use different methods to solve these problems depending on their focus. Studies on translator decisions are based on the notion of which decisions bring the translator closer to the source pole and which bring the translator closer to the target pole. In this bipolar axis of equivalence, it can be said that although the translator does not have to take steps in the direction of one pole, it is possible to say that there is a tendency in a certain direction when looking at the translation in general. In this study, two translations of Salinger's "Uncle Wiggily in Connecticut" story are analyzed. Selected sentences were evaluated using the Venuti's domestication/foreignization strategies and it was examined which of the source or target-oriented approaches the translators exhibited. The aim of the study is to provide researchers with ideas about methods in this field. The study also aims to improve translators' questioning skills within the context of domestication/foreignization method. The difficulties in translation were examined and the strategies translators used to prevent the losses arising from these were examined in terms of the domestication/foreignization strategies.

Keywords: translator decisions, descriptive translation studies, domestication, foreignization, Venuti

J.D. Salinger'ın "Uncle Wiggily in Connecticut" Adlı Öyküsünün İki Çevirisinin Venuti'nin Yerleştirme/Yabancılaştırma Stratejileri Açısından İncelenmesi

ÖZET

Çevirmenler çeviri esnasında dil ve kültür boyutunda çok sayıda sorunla karşılaşmaktadır. Bunları çözmek üzere hangi yöntemlere başvuracaklarını belirleyen başlıca faktör erek-kaynak odaklılık ekseninde durdukları noktadır. Çevirmen kararları üzerine yapılan çalışmaların merkezinde hangi kararların çevirmeni kaynak kutba hangilerinin ise erek kutba yaklaştırdığı olgusu yer almaktadır. Bu iki kutuplu eşdeğerlilik ekseninde, çevirmen tek bir kutup yönünde adım atmak durumunda olmasa da çoğu zaman çevirinin geneline bakıldığında belli bir yönde eğilimin olduğu söylenebilir. Bu çalışmada, Salinger'ın "Uncle Wiggily in Connecticut" adlı öyküsünün Türkçe'ye yapılan iki çevirisi incelenmiştir. Seçilen tümceler Venuti'nin yerleştirme/yabancılaştırma stratejileri kullanılarak karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş ve çevirmenlerin kaynak ve erek odaklı yaklaşımlardan hangisini sergilediklerine bakılmıştır. Çalışmanın amacı araştırmacılara çeviri incelemelerinde kullanılabilecek yöntemler konusunda fikir vermek ve çevirmenlerin yerleştirici/yabancılaştırıcı yöntem çerçevesinde sorgulama becerilerini geliştirmektir. Çevirilerde ne gibi çeviri güçlüklerinin söz konusu olduğu irdelenmiş, çevirmenlerin bunlardan kaynaklanan kayıpları önlemek için buldukları çözümler yerleştirme/yabancılaştırma stratejileri bakımından incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: çevirmen kararları, betimleyici çeviri araştırmaları, yerleştirme, yabancılaştırma, Venuti

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, ezengin@sakarya.edu.tr, 0000-0002-9269-6919

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, inal.inal@ogr.sakarya.edu.tr, 0000-0003-1274-013X

Giriş

Çeviri olgusu, tarihi bağlamda simgesel olarak Tanrı'nın insanlara ceza vermek amacıyla dillerini birbirinden ayırdığı Babil Kulesi söylencesi ile ilişkilendirilse de insanoğlunun varoluşundan itibaren farklı amaçlarla gerçekleştirilmiş, insanlığın ve uygarlığın gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır. Göktürk'ün (2000, s.15) de belirttiği gibi, "tek tek diller ötesinde bir ortak dildir çeviri, dillerin dilidir".

Çeviri en genel haliyle kültürler ve diller arası bir aktarımdır. Diğer bir ifadeyle bir dildeki bildirim işlev ve anlam bakımından bir eşdeğerlik sağlamak suretiyle başka bir dile aktarımı olarak tanımlanmaktadır. Diller arası çeviri bağlamında, dillerin düzgü birimleri arasında tam bir eşdeğerliğin olduğu söylenemez ancak ilgili bildirimler diğer düzgü birimlerinin eşdeğeri olarak sayılmaktadır. Çeviri, sadece kaynak dil ve erek dil arasındaki dilbilgisel ve sözcüksel bir eşdeğerlik kurabilme becerisi değil, aynı zamanda kaynak dildeki bildirinin anlam, deyiş, işlev ve kültürel öğeler bakımından da en doğal biçimde aktarılabilme becerisidir (Boztaş, 1993, s.56).

Diğer taraftan Bahadır (2008, s. 218) çeviriyi "çok boyutlu, iç içe geçmiş, koşut ama aynı zamanda birbirine zıt yönlerde gelişebilen bir etkileşim, kültürlerarası ve kişilerarası bir iletişim olarak" ifade etmektedir.

Yazınbilim kapsamında incelenen yazınsal metinler, aynı zamanda çeviri ürünü de olabilmektedir. Bu nedenle çeviribilim ile yazınbilim arasında önemli bir ilişkinin olduğundan bahsedilebilir. Öyle ki çeviri incelemeleri uzunca bir süre yazınsal metinler üzerinden gerçekleştirilmiştir (Fawcett, 1997, s. 144-145). Çeviri incelemeleri, ortaya sürülen savları kuvvetlendirme veya zayıflatma konusunda sunduğu karşılaştırmalı örneklerle sayesinde çeviribilim çalışmalarının temel uygulamalarından kabul edilmektedir. Aynı zamanda bu incelemeler çevirmenler ve çeviri araştırmacıları için çeviri süreçlerinin farklı farklı perspektiflerle ele alınabilmesi ve kaynak metne eşdeğer bir hedef metne ulaşılabilmesi bakımından önemli bir çalışma modeli oluşturmaktadır. Bu bağlamda bu model, çeviribilim alanının sürekliliğini desteklemesi, gelecekte yapılacak çalışmalar ve sunulacak yeni yöntem ve kuramlar bakımından fikir verici özelliğe sahip olması sayesinde ön planda olmaya devam edecektir (Özcan, 2019, s. 589).

Betimleyici Çeviri Araştırmaları, 1970'lerde Itamar Even-Zohar tarafından ortaya atılan Çoğul Dizge Kuramı'na dayalı olarak Gideon Toury tarafından geliştirilen bir yaklaşımdır. Toury, çevirinin erek dilde bir işlevi ve konumu olduğunu savunmuş, çevirilerin erek yazındaki konumunu değerlendirmenin yanı sıra betimleyici bir yol izlemiştir. Toury, tıpkı kaynak yazındaki metinlerin bir yeri ve işlevinin olması gibi çevirilerin de erek yazında bir yeri ve işlevi olduğuna inanmaktadır. Ancak erek odaklı işlevselci çeviri yaklaşımını benimsemiş olsa da çeviri olgusunu belli bir amaç doğrusunda erek ekinden başlatarak açıklamamış; normlar üzerinden nesnel bir bakış açısı ile açıklamaya çalışmıştır (Toury, 2012, s. 61).

Toury'e (2004, s. 151-153) göre kavramsal olarak norm bir topluluk tarafından benimsenen genel değerlerin, doğru veya yanlış, uygun ya da uygunsuz olması dikkate alınmaksızın, yapılması gereken, yasak olan ve hoş görülen eylem veya tutumu belirleyen özel durumlarda kullanılacak uygun talimatlara dönüştürülmesidir. Norm, bir durumda belirli bir şekilde davranmayı gerektiren, yazılı olmayan, temeli uzlaşmaya dayalı bir anlaşmadır. Toury, çevirinin bu normlara göre belirlendiğini ifade eder ve her aşamasında etkin bir rol oynayan üç tür normu şu şekilde ifade eder: süreç öncesi

normlar, süreç normları ve öncül normlar. Süreç öncesi normlar çevirmenin çeviri öncesinde aldığı karar ve tutumları içerirken, süreç normları çevirmenin çeviri eylemi boyunca yapısal ve biçimsel anlamda tercihlerini ve kararlarını içermektedir.

Çevirmen, öncül normlar aşamasında kaynak veya erek odaklı bir tutum sergileme bakımından bir seçim yapar. Erek ekinde yerleşik olan çeviri anlayışına yakın kabul edilebilecek her metin çeviri sayılacak ve bu anlamda “kabul edilebilir” olarak değerlendirilecektir. Diğer taraftan “yeterlik”, çeviri metnin varsayımsal olarak kaynak dizge kutbuna yakın olmasıdır. Bu durumda “kabul edilebilirlik” erek dizgenin yazılı geleneğine yakınlık anlamına gelmekte iken, “yeterlik” ise kaynak dizge yazılı geleneğine yakınlık anlamına gelecektir (Yazıcı, 2005, s. 135). Çeviri bu iki kutuplu yaklaşım bağlamında ele alındığında “yeterlik” kutbu “sadık”, “kabul edilebilirlik” kutbu ise “serbest” çeviriye benzetilebilir (Tahir Gürçağlar, 2011, s. 137).

House (1997), işlevsel eşdeğerlik bağlamında “açık” ve “kapalı” çeviri olmak üzere iki kavram ortaya atmaktadır. “Açık” çeviri, kaynak metnin erek kültür ve alıcısına yabancı olan değerler değiştirilmeden, yabancı izler silinmeden aktarımını temsil ederken; “kapalı” çeviri kaynak metin “yerleştirilerek” çevrilmesini işaret etmektedir.

Çeviri incelemelerinde kullanılan bir diğer yaklaşım ise Amerikalı çeviribilimci Lawrence Venuti’nin Friedrich Schleiermacher’ın düşüncüleri üzerine temellendirdiği “yabancılaştırma” ve “yerleştirme” yöntemidir. İlk olarak Alman düşünür Schleiermacher, çevirmenin çeviri metni aracılığıyla iki farklı amaç edinebileceğini ortaya koymuştur. Çevirmen, aldığı kararlarla metni okur için daha bilindik/tanıdık kılmak üzere ya yazarı okura götürmektedir veyahut da metni daha yabancı/yeni kılmak için okuru yazara götürmektedir (Schleiermacher, 1985, s. 47). Romantik akımın önemli savunucularından biri olduğundan Schleiermacher’e göre çevirmen, kaynak metindeki içeriği ve dili değiştirmeden hedef dilde korumalı ve yabancı unsurları muhafaza etmelidir ancak bu sayede yabancı kültür erek kitle tarafından tanınacak ve anlaşılacaktır (Tahir Gürçağlar, 2011, s.111).

Venuti, çevirmenin çeviri metinde yabancılığı ön plana çıkarmasını ve kültürel farklılığı korumak suretiyle erek kitleye metnin bir çeviri olduğunu hissettirmesini “yabancılaştırma” olarak adlandırmakta ve çevirmenin ancak bu sayede erek metinde “görünür” olabileceğini savunmaktadır. Diğer taraftan çevirmenin erek okur için akıcı ve anlaşılır metinler üretmek amacıyla onun için bilindik olan, herhangi bir yabancılık hissetmediği metinler sunmasını ise “yerleştirme” olarak adlandırmış ancak bu durumda çevirmenin erek metinde “görünmez” olacağını vurgulamıştır (Venuti, 1995, s.18-20). Yerleştirme stratejisini benimseyen bir çevirmen, metnin neden olacağı yabancılık hissini asgari seviyeye indirerek daha akıcı bir metin sunmak için ekleme, çıkarma, değiştirme gibi çeviri stratejilerinden faydalanabilmektedir. Diğer taraftan yabancılaştırma stratejisini uygulayan bir çevirmen, her ne kadar “yabancılığı” erek kültür üzerinden tanımlamak ve erek dilin sınırlılığı içinde kalmak durumunda olsa da okuru kaynak dil ve kültürün öğeleri ile doğrudan buluşturma gayreti içindedir. Bu nedenle daha çok sözcüğü sözcüğüne çevirme, farklı yazım şekilleri ile aktarma, çevirmen notu kullanma veya önsöz ve sonsöz gibi açıklayıcı metinlere yer verme gibi çeviri uygulamalarına yer verebilir (Venuti, 1995, s. 203; Taş, 2019).

Venuti, Anglo Sakson kültürünü başarılı bir şekilde diğer ülkelere empoze etme imkanı verdiği için ve bu sayede finansal açıdan bu ülkelere avantaj sağladığından İngiliz ve Amerikan yayıncılığında yerleştirilmenin makbul bir tutum olduğundan bahsetmektedir. Ona göre bunda yerleştirilmiş çeviri metnin okunurluğu arttırmasının ve daha kolay tüketilmesinin rolü büyüktür. Bu bakımdan

yerleştirme güçlü ülkelerin, başka kültürlerin okurlar tarafından fark edilmesinin ve öğrenilmesinin önünde bir engeldir (Venuti, 1995, s.15). Bu nedenle Venuti, her ne kadar farklı nedenlerle de olsa fikirlerinden etkilendiği Schleiermacher gibi çevirmenin yerleştirme yerine yabancılaştırma stratejisini benimsemesi gerektiğini ileri sürmektedir çünkü yabancılaştırmanın etnik merkezçiliğe, ırkçılığa, kültürel narsizme ve emperyalizme karşı bir tür direniş olduğunu düşünmektedir (Venuti, 1995, s.20). Bununla paralel olarak Venuti'ye göre yabancılaştırma stratejisini benimseyen bir çevirmen de hegemonik kültürler tarafından benimsenen yerleştirme anlayışı ile çevirmenin "görünmez" hale getirildiğinin farkına varılmasını sağlamakta ve mevcut duruma karşı eleştirel bir bakış getirerek bir tür direniş sergilemektedir.

Çalışmanın Amacı ve Yöntemi

Bu çalışma hem çeviribilim alanında çalışmalar yapan araştırmacı ve eğitimciler için çeviri incelemesi alanında kullanılabilecek yöntem ve stratejiler konusunda fikir verme hem de yazınbilim alanında ürün veren çevirmenlerin hem çeviri sürecine hem de çeviri ürüne ilişkin sorgulama becerilerini geliştirme gibi iki temel amaçla kaleme alınmıştır. Bu bağlamda çalışmada, ilgili öykü metinleri üzerinden ne gibi çeviri güçlüklerinin söz konusu olduğu irdelenmiş ve bu güçlüklerden kaynaklanan kayıpların önlenmesi için çevirmenin hangi çeviri yöntem ve stratejilere başvurduğuna ilişkin sorulara cevap aranmıştır.

Toury'nin "yeterlilik-kabul edilebilirlik" kutuplarının ve House'un "açık-kapalı" kutuplarının içerik bakımından Venuti'nin, Schleiermacher'ın fikirlerinden yola çıkarak kuramsallaştırdığı "yerleştirme-yabancılaştırma" kutupları ile önemli ölçüde paralellik sergilediği görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada seçilen tümce/tümce grupları, hem diğer çeviribilimcilerin belirttiği kutupları kapsadığından hem de bu konuyu alanyazına taşıyan ilk çeviribilimci olan Schleiermacher'ın fikirlerini temel aldığından Venuti'nin "yerleştirme-yabancılaştırma" kutupları çerçevesinde incelenmiştir.

Bu çalışmada incelenen öykünün iki farklı çevirisinin yer aldığı eserlere ait bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Kitap Adı	Dokuz Öykü	Titrek Bacanak (Beş Öykü)
Çevirmen	Coşkun Yerli	Müfide Pekin
Öykü Adı	Sarsak Dayı Connecticut'ta	Titrek Bacanak Connecticut'ta
Yayınevi	Yapı Kredi Yayınları	Metis Yayınları
Baskı	8. Baskı	1. Baskı
Basım yılı	2002	1989

Tablo 1. Çalışmada incelenen eserlere ilişkin genel bilgiler.

J.D. Salinger'ın Amerikan Edebiyatı'ndaki Yerine ve "Uncle Wiggily in Connecticut" Öyküsüne Genel Bir Bakış

Jerome David Salinger, 1 Ocak 1919 yılında New York'ta dünyaya gelmiştir. ABD'nin II. Dünya savaşına girmesinden sonra orduya katılan ve havacılık eğitimci olarak görev yapan Salinger bu süreçte savaşın çirkin yüzünü görmüş, savaştan sonra ise ruhsal bir çöküntü içine girmiştir. İşte eserlerinde, 1951 yılında yayımlanan başyapıtı Çavdar Tarlasında Çocuklar (özgün adıyla "The Catcher

in the Rye”) isimli kitabı da dahil olmak üzere, özellikle de karakterlerin yaşamlarında savaş sonrası ruhsal travma adeta bir arka fon gibi yer almaktadır. Çavdar Tarlasında Çocuklar’ın ardından yayımlanan ve bu çalışmada Türkçe çevirilerini inceleyeceğimiz “Uncle Wiggily in Connecticut” adlı öyküsünün de yer aldığı Dokuz Öykü adlı derleme kitaptaki öyküler de yazarın tanınırlığının artmasında önemli bir rol oynamıştır. Yazar, ölümüne kadar gözlerden uzak bir hayat sürmeyi tercih etmiş, 27 Ocak 2010 yılında yaşama veda etmiştir (“J.D. Salinger”, 2021).

II. Dünya Savaşı sonrasında Amerikan toplumundaki yerleşik değerler sorgulanmaya başlanmış, J.D. Salinger’in da içinde yer aldığı çok sayıda yazar için savaşın anlamsızlığı ve yol açtığı bunalımlar esin kaynağı olmuştur. Amerika’da endüstriyel ekonominin gelişmesi sonucunda zenginleşmeye başlayan toplumu ve değişen toplumsal değerleri, buna bağlı olarak sosyal kuralların sıkılaşmasını ve bu sürecin sonunda bireyin yaşadığı yabancılaşmayı eserlerinde sıklıkla işleyen yazar, kimi eleştirmenler tarafından Hemingway ve Fitzgerald gibi yazarlarla birlikte “Kayıp Nesil” yazarları arasında anılmıştır (Neydim, 2020, s.128; Pekin, 1989, s.5).

Bu çalışmanın inceleme konusu olan Salinger’in “Uncle Wiggily in Connecticut” öyküsünün başkarakteri, kendini kenar bir mahallede, sevgisiz bir evliliğe hapsedilmiş bir halde yaşayan Eloise’dir. Eloise, hayatında kocası ve çocuğu da dahil olmak üzere sevmeye değer hiçbir şey bulamamakta ve savaşta anlamsız, tuhaf bir patlamada yaşamını yitiren eski sevgilisi Walt’ın hatrasından başka hiçbir şeye tutunamamaktadır. Bu bakımdan öykü, yalnızca yazarın gözünden sevgi ve iletişimin yok oluşunu ortaya koymakla kalmamakta, aynı zamanda öykünün başkarakteri üzerinden masumiyetin kaybının ne derece dramatik olabileceğini de gözler önüne sermektedir. Sorun yalnızca iletişim eksikliği değil, bunun yanı sıra hakkında konuşulabilecek bir konunun da olmamasıdır. Bu durum okura Eloise’in gittikçe sıradanlaşan dili ile hissettirilmektedir. Eloise, kızı Ramona ile olan ilişkisinde artık masumiyetini kaybettiğinin farkındadır. Sevgiden yoksun bir şekilde büyüyen Ramona yarattığı karakterlerle hayali bir dünyada yaşamaktadır. Ramona’nın Micky Mickareeno ve Jimmy Jimmareeno adındaki hayali karakterleri yalnızca Ramona’nın yalnızlığını değil aynı zamanda Eloise’in evliliğinin durumunu da gözler önüne sermektedir. Öykünün atmosferinde adeta bir arka plan oluşturan Eloise’in sürekli kendine acıma hali, öyküde hatrası peşini bırakmayan eski sevgilisi Walt ve her gün yüzleşmek durumunda kaldığı kızı Ramona üzerinden aktarılmaktadır (Levin, 2015).

Bulgular ve Değerlendirmeler

Öykü metninde yer alan toplam 30 tümce/tümce grubunun seçilerek incelendiği bu bölümde öncelikle kaynak metinden alınmış olan örnek tümce/tümce grubu KM (Kaynak Metin) kısaltması ile numaralandırılmıştır. Ardından Müfide Pekin’in çevirisi Ç1 (Çevirmen 1), Coşkun Yerli’nin çevirisi ise Ç2 (Çevirmen 2) maddeleri ile verilmiştir. Verilen tümce/tümce grubu çevirilerinin ardından bu çevirilere ilişkin değerlendirme paragrafı yer almaktadır.

1. KM: Uncle Wiggily in Connecticut (Salinger, 1991, s.10).
 - Ç1: Titrek Bacanak Connecticut’ ta (çev. Pekin, 1989, s.9).
 - Ç2: Sarsak Dayı Connecticut’ ta (çev. Yerli, 2002, s.26).

Öykü isminin çevirisinde her iki çevirmenin de “titrek”, “sarsak” ve “bacanak” sözcüklerine yer vermeleri nedeniyle erek odaklı bir tutum sergilediği söylenebilir. Ancak Ç1’in İngilizce’deki “Uncle” sözcüğünü Türkçe’deki “Dayı”, “Amca” veya “Enişte” gibi karşılıkları yerine aslında bu sözcüğü birebir karşılamayan “Bacanak” sözcüğünü tercih ederek uyarılma yoluyla çevirmesi, bu akrabalık

durumunun Türk kültürüne ve aile yapısına özgülüğü nedeniyle daha yerlileştirici bir tutum olarak değerlendirilebilir.

2. KM: Just sort of. Little ole private? Terribly unattractive? (Salinger, 1991, s.10).
 - Ç1: Çok az. Hani şu minnacık asker mi? Hani dünyalar çirkini (çev. Pekin, 1989, s.10).
 - Ç2: Eh, biraz. Ay şu bücür onbaşıyı mı diyorsun yoksa? Hani şu müthiş itici olan (çev. Yerli, 2002, s.27).

Her iki çevirmenin de “minnacık”, “dünyalar çirkini” ve “bücür” gibi ifadelerle yerlileştirici bir tutum benimsediği görülmektedir. Buna ek olarak Ç2'nin “ay şu”, “diyorsun yoksa” ve “hani şu” gibi ifadelerle uyguladığı ekleme stratejisi yoluyla erek tümcede benimsediği yerlileştirici tutumu pekiştirdiği söylenebilir.

3. KM: Honestly, that dope. I did everything but get Lew to make love to her to get her to come out here with us. Now I'm sorry I--Where'd you get that thing? (Salinger, 1991, s.10).
 - Ç1: Bak allahaşkına, şu salağın yaptığına. Şurada bizimle dursun diye Lew'den kendisiyle yatmasını rica etmediğim kaldı bir tek. Şimdi müthiş pişmanım – nerden buldun bunu? (çev. Pekin, 1989, s.10).
 - Ç2: Vallahi, ah ne salaktır o kız. Bizimle buraya gelsin diye Lew'nun onu tavlamasını isteyecektim az kalsın. Ama şimdi pişmanım – O şey de ner'den çıktı? (çev. Yerli, 2002, s.27).

Türkçe'de “gerçekten, dürüst olmak gerekirse” gibi sözlük anlamları olan “honestly” sözcüğünün Ç1'in “allahaşkına” Ç2'nin ise “vallahi” sözcükleriyle çevirerek erek dilde gayet yerleşik iki sözcüğü kullandıkları görülmektedir. Bu kullanımları, Salinger'ın öykünün genelinde kullandığı ve yer yer argo sözcüklerin de yer aldığı günlük konuşma dili ile örtüşmekte ve yerlileştirici bir tutum sergilediklerini göstermektedir. Özellikle Ç2'nin bu günlük konuşma dilini metne yansıtma isteği “ner'den” ifadesinden de anlaşıldığı söylenebilir.

4. KM: I don't have one damn thing holy to wear (Salinger, 1991, s.10).
 - Ç1: Şöyle takacak doğru dürüst tek şeyim olmadı (çev. Pekin, 1989, s.10).
 - Ç2: Şu mübarek gibi bir şeyim olmadı hiç takacak (çev. Yerli, 2002, s.28).

Bu tümcede Ç2'nin “mübarek” sözcüğü ve günlük konuşma dilini daha fazla yansıtan devrik cümle tercihi ile yerlileştirici bir tutum sergilediği görülmektedir. Diğer taraftan Ç1'in de benzer şekilde “one damn thing” ifadesini uyarılama yoluyla “doğru dürüst tek şey” şeklinde çevirerek yerlileştirici bir tutum sergilediği söylenebilir.

5. KM: She's sitting on her big, black butt reading 'The Robe' (Salinger, 1991, s.11).
 - Ç1: Kocaman siyah kıçının üzerine kurulmuş, 'Cüppe'yi okuyor (çev. Pekin, 1989, s.11).
 - Ç2: O koca kara kıçının üstüne oturmuş, 'The Robe' dergisini okuyor (çev. Yerli, 2002, s.28).

Bu tümcede Ç1'in özel bir isim olan dergi ismini Türkçe'ye çevirerek yerlileştirici bir tutum takındığı görülürken Ç2'nin dergi ismini çevirmeden olduğu gibi aktararak yabancılaştırıcı bir tutum sergilediği görülmektedir.

6. KM: She actually looked up annoyed (Salinger, 1991, s.11).
 - Ç1: Kafasını kaldırıp keyfini kaçırmışım gibi suratıma baktı (çev. Pekin, 1989, s.11).
 - Ç2: Başını kaldırdı. Rahatsız oldu hanfendi, valla (çev. Yerli, 2002, s.29).

Bu tümcenin çevirisinde Ç2'nin ekleme stratejisini kullanarak cümleye eklediği "hanfendi valla" ifadesi ile daha yerlileştirici bir tutum benimsediği görülmektedir. Ayrıca cümleyi ikiye bölerek günlük konuşma diline uygun, daha akıcı bir anlatım elde etmeyi amaçladığı söylenebilir. Ç1 de benzer şekilde yine ekleme stratejisi yoluyla erek metne "suratıma" ifadesini dahil ederek yerlileştirici bir tutum sergilemektedir.

7. KM: Who'd you see? (Salinger, 1991, s.11).
 - Ç1: Kimi gördün? (çev. Pekin, 1989, s.11).
 - Ç2: Kimi gördün, söyle bakalım (çev. Yerli, 2002, s.29).

Ç2, kaynak tümcede olmayan "söyle bakalım" ifadesini ekleme yoluyla erek tümceye dahil etmiştir. Bu sayede hem yerlileştirici bir tutum sergilemiş hem de diyalogun günlük konuşma diline daha yakın bir forma girmesini sağlamıştır. Ç1 ise sözcüğü sözcüğüne bir çeviri gerçekleştirerek yabancılaştırıcı bir tutum ortaya koymuştur.

8. KM: Well. The one with the terrific—(Salinger, 1991, s.11).
 - Ç1: Dur bir dakika. Hani şu muhteşem- (çev. Pekin, 1989, s.12).
 - Ç2: Valla mı? Hani şu felaket- (çev. Yerli, 2002, s.29).

Ç1 kaynak metinde sözlük anlamı "peki, pekâlâ, tamam" olan "well" sözcüğünü erek metne "Dur bir dakika", Ç2 ise "Valla mı?" ifadeleri ile aktararak yerlileştirici bir tutum sergilemiştir.

9. KM: She said she had a letter from Barbara Hill saying Whiting got cancer last summer and died and all. She only weighed sixty-two pounds. When she died. Isn't that terrible? (Salinger, 1991, s.11).
 - Ç1: Barbara Hill'den mektup almış, Whiting'in geçen yaz kanserden öldüğünü yazıyormuş. Otuz bir kiloya düşmüş öldüğünde. Ne korkunç, değil mi? (çev. Pekin, 1989, s.12).
 - Ç2: Barbara Hill'den bir mektup almış; Whiting kansere yakalanmış ve ölüp gitmiş. Kadıncağız yirmi sekiz kiloya düşmüş. Öldüğü zaman. Ah ne korkunç, değil mi? (çev. Yerli, 2002, s.29).

Ç2'nin "ölüp gitmiş" ifadesiyle ve ekleme yoluyla erek metne dâhil ettiği "kadıncağız" sözcüğü ile yerlileştirici bir tutum benimsediği görülmektedir. Ayrıca yine her iki çevirmen de "pound" cinsinden verilen ağırlığı "kilogram" cinsinden aktarmak suretiyle yerlileştirici bir yaklaşım sergilemiştir. Ancak Ç1'in altmış iki pound'u otuz bir kilo olarak çevirmesi bir çeviri hatası olarak değerlendirilebilir çünkü bu ağırlığın kilogram cinsinden karşılığı Ç2'nin de aktardığı gibi yirmi sekizdir (1 pound=453.59 g; 62 pound=28.122 kg).

10. KM: They had a forty-seven-room house, she said, just with one other couple, and about ten servants (Salinger, 1991, s.11).
 - Ç1: Başka bir çiftle paylaştıkları kırk-yedi odalı bir evleri, on tane hizmetçileri varmış (çev. Pekin, 1989, s.12).
 - Ç2: Kırk yedi odalı bir evde oturuyorlarmış dediğine göre; bir başka aileyle birlikte, on küsur hizmetçiyle filan (çev. Yerli, 2002, s.29).

Bu tümcenin çevirisinde Ç2, erek metne "dediğine göre", "filan" ifadelerini eklemek suretiyle yerlileştirici bir yaklaşım sergilemektedir. Ç1'in ise tümceyi daha kaynak odaklı bir tutum ile ele alarak yabancılaştırıcı bir tutum sergilediği söylenebilir.

11. KM: Close the front door after you, please (Salinger, 1991, s.11).
 - Ç1: Arkandan ön kapıyı kapat, lütfen (çev. Pekin, 1989, s.12).

- Ç2: Ön kapıyı kapat, e'mi? (çev. Yerli, 2002, s.30).

Bu tümcenin çevirisinde Ç1 kaynak metindeki "after you" ifadesini birebir "arkandan" sözcüğü ile aktararak yabancılaştırıcı bir tutum benimsemiştir. Ç2 ise "e'mi" ifadesiyle erek dilin günlük konuşma diline uygun bir aktarımda bulunarak yerlileştirici bir tutum sergilemiştir.

12. KM: Leave it. Leave it (Salinger, 1991, s.12).

- Ç1: Bırak kalsın. Bırak (çev. Pekin, 1989, s.13).
- Ç2: Bırak! Ayol bıraksana (çev. Yerli, 2002, s.30).

Ç2 erek tümceye ekleme stratejisini uygulayarak "ayol" sözcüğünü dahil etmiştir. Erek dilin günlük konuşma diline özgü olan ve feminen bir çağrışım yaratan bu sözcük tercihi ile yerlileştirici bir tutum sergilemiştir. Ç1 ise "bırak" ifadesi ile sözcüğü sözcüğüne bir çeviri yaparak yabancılaştırıcı bir tutum sergilemektedir.

13. KM: Sure? (Salinger, 1991, s.12).

- Ç1: Emin misin? (çev. Pekin, 1989, s.13).
- Ç2: Valla mı? (çev. Yerli, 2002, s.30).

Bu tümcenin çevirisinde Ç1'in, "sure" ifadesini doğrudan karşılığı olan "emin misin" ifadesi ile çevirerek kaynak odaklı ve yabancılaştırıcı bir yaklaşım sergilediği görülmektedir. Ç2 ise erek dilin günlük konuşma diline özgü bir inanmama veya teyit isteği belirten bir ifade olarak "valla mı" ifadesini kullanarak yerlileştirici bir tutum sergilemiştir.

14. KM: No, seriously (Salinger, 1991, s.12).

- Ç1: Bırak gırgır (çev. Pekin, 1989, s.13).
- Ç2: Amaan. Ciddi söyle (çev. Yerli, 2002, s.30).

Ç1'in bu tümcenin çevirisinde tercih ettiği "bırak gırgır" ifadesiyle yerlileştirici bir tutum benimsediği görülmektedir. Ç2'nin ise "seriously" sözcüğünü sözlük anlamı olan "ciddi" sözcüğü ile aktararak kaynak odaklı bir tutum benimsemiş olsa da, "amaan" sözcüğünü ekleme stratejisi ile tümceye dahil etmek suretiyle Ç1 ile benzer şekilde yerlileştirici bir yaklaşım sergilediği görülmektedir.

15. KM: I mean if she gets up in the night to go to the john or something (Salinger, 1991, s.12).

- Ç1: Gece uyanıp helaya falan kalksa? (çev. Pekin, 1989, s.13).
- Ç2: Gece kalkıp bir başına helaya falan gidebiliyor mu? (çev. Yerli, 2002, s.30).

Her iki çevirmen de "go to the john" ifadesine karşılık olarak "tuvalete gitmek" yerine "helaya gitmek" ifadesini kullanarak uyarılma yoluyla yerlileştirici bir yaklaşım sergilemiştir.

16. KM: She's lousy with secrets (Salinger, 1991, s.12).

- Ç1: Sır küpü (çev. Pekin, 1989, s.13).
- Ç2: Haspa sır küpü (çev. Yerli, 2002, s.30).

Her iki çevirmen de erek dilde "iyi sır tutan" anlamına gelen "sır küpü" ifadesine yer vererek erek odaklı bir yaklaşım sergilemiş, buna ek olarak Ç2 "haspa" sözcüğünü ekleme yoluyla erek tümceye dahil ederek yerlileştirici bir yaklaşım benimsemiştir.

17. KM: Oh, God! Her beau. Goes where she goes. Does what she does. All very hoopla (Salinger, 1991, s.12).

- Ç1: Ah, Tanrım! Sevgilisi. Her gittiği yere gider. Her yaptığı şeyi yapar. Bir sürü zırvalık işte (çev. Pekin, 1989, s.14).
- Ç2: Aman. Yavuklusu. O nereye, o da oraya. O n'aparsa o da yapar. Safi heyecan bunlar (çev. Yerli, 2002, s.31).

Ç2'nin "sevgili" yerine "yavuklu" sözcüğünü tercih etmesi, "ne yaparsa" ifadesi yerine günlük konuşma dilini yansıtan "n'aparsa" ifadesini kullanması ve "safi heyecan bunlar" ifadesine yer vermesi erek dile hem biçim hem de biçim bakımından yaklaşma ve yerleştirici bir tutum sergileme gayretini açık şekilde göstermektedir. Diğer taraftan Ç1'in "Tanrım" ifadesini tercih etmesi ise yabancılaştırıcı bir tutum olarak değerlendirilebilir.

18. KM: Stand still (Salinger, 1991, s.12).
- Ç1: Kıpırdayıp durma (çev. Pekin, 1989, s.14).
 - Ç2: Kıpırdama boy'na (çev. Yerli, 2002, s.31).

Bu tümcede her iki çevirmenin de "stand still" ifadesini erek dildeki kullanıma uygun şekilde "sabit dur" yerine "kıpırdayıp durma" ve "kıpırdama" ifadeleriyle aktarması yerleştirici bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir. Bunun yanı sıra Ç2'nin tercih ettiği "boy'na" ifadesi hem anlam hem de form bakımından erek dilin günlük konuşma dili ile birebir örtüştüğünden Ç2'nin daha erek odaklı ve yerleştirici bir tutum sergilediği söylenebilir.

19. KM: Don't look at me (Salinger, 1991, s.12).
- Ç1: Bana hiç bakma (çev. Pekin, 1989, s.14).
 - Ç2: Hiç bakma, benden hayır yok (çev. Yerli, 2002, s.32).

Bu tümcede Ç2'nin ekleme stratejisini uygulayarak erek tümceye dahil ettiği "benden hayır yok" ifadesi çevirmenin ekleme yoluyla yerleştirici bir tutum sergilediğini göstermektedir. Ç1 ise sözcüğü sözcüğüne çeviri yoluyla yabancılaştırıcı bir tutum sergilemektedir.

20. KM: He won't talk to you (Salinger, 1991, s.13).
- Ç1: Seninle konuşmaz (çev. Pekin, 1989, s.14).
 - Ç2: Senlen konuşmaz (çev. Yerli, 2002, s.32).

Ç1'in sözcüğü sözcüğüne çeviri yaparak kaynak odaklı ve yabancılaştırıcı bir yaklaşım benimsediği görülürken Ç2'nin "seninle" ifadesini erek dile "senlen" olarak aktarmak suretiyle yerleştirici bir tutum sergilediği görülmektedir.

21. KM: I have hardly any anti-freeze in the car (Salinger, 1991, s.13).
- Ç1: Arabada buz çözücü kalmadı gibi (çev. Pekin, 1989, s.16).
 - Ç2: Arabamda antifriz filan da hak getire (çev. Yerli, 2002, s.33).

Bu tümcede Ç2 "hak getire" ifadesiyle tamamen erek odaklı ve yerleştirici bir yaklaşım sergilerken Ç1'in kaynak odaklı ve yabancılaştırıcı bir yaklaşım sergilediği görülmektedir.

22. KM: You're terrible (Salinger, 1991, s.14).
- Ç1: Çok kötüsün (çev. Pekin, 1989, s.17).
 - Ç2: Dehşetsin valla (çev. Yerli, 2002, s.34).

Bu tümcenin çevirisinde Ç1'in "terrible" sözcüğünü aktarırken Türkçe'deki sözlük anlamı olan "kötü" sözcüğünü kullanarak yabancılaştırıcı bir tutum benimsediği, Ç2'nin ise iki arkadaş arasında geçen diyalogu erek dilde daha informal bir hale dönüştürmek için "dehşet" sözcüğünü tercih ettiği ve bu yolla yerleştirici bir yaklaşım sergilediği görülmektedir.

23. KM: Listen to me, career girl (Salinger, 1991, s.14).
- Ç1: Beni iyi dinle, meslek sahibi hanım (çev. Pekin, 1989, s.18).
 - Ç2: Ayrıca, bana bak, meslek sahibi taze (çev. Yerli, 2002, s.35).

Öyküde bir ev hanımı olan Eloise'in, kendisine işe giderken uğrayan Mary Jane'e söylediği bu cümlelerin çevirisinde Ç1'in "career girl" ifadesini "meslek sahibi hanım" şeklinde aktararak kaynak odaklı bir tutum sergilediği söylenebilir. Ç2'nin ise burada "hanım" veya "kız" yerine "taze" sözcüğünü tercih ederek Eloise'in Mary Jane'e karşı sergilediği rahat tutumu erek kültürde daha net bir şekilde yansıttığı, bu nedenle de yerleştirici bir tutum benimsediği söylenebilir.

24. KM: Oh, God! I don't know (Salinger, 1991, s.15).
- Ç1: Off Tanrım! Bilmiyorum (çev. Pekin, 1989, s.18).
 - Ç2: Of Yarabbim, bilmiyorum (çev. Yerli, 2002, s.36).

Ç1'in "God" sözcüğünü "Tanrım" ifadesi ile aktararak yabancılaştırıcı bir tutum sergilediği görülürken, Ç2'nin aynı sözcüğü "Yarabbim" ifadesi ile aktararak uyarlama yoluyla yerleştirici bir yaklaşım benimsediği söylenebilir.

25. KM: Christ! (Salinger, 1991, s.15).
- Ç1: Aman Tanrım! (çev. Pekin, 1989, s.19).
 - Ç2: Yarabbim! (çev. Yerli, 2002, s.36).

Ç1 "God" sözcüğünün çevirisinde olduğu gibi "Christ" sözcüğünün çevirisinde de "Tanrım" ifadesini tercih ederek yabancılaştırıcı bir tutum sergilerken Ç2 de daha önce olduğu gibi "Yarabbim" ifadesini tercih ederek erek dildeki günlük konuşma dili ile uyumlu bir şekilde yerleştirici bir tutum sergilemektedir.

26. KM: I mean you're too critical (Salinger, 1991, s.15).
- Ç1: Gerçekten fazla sert eleştiriyorsun (çev. Pekin, 1989, s.19).
 - Ç2: Valla fazla eleştiriyorsun (çev. Yerli, 2002, s.36).

Ç2'nin erek dilin günlük konuşma dilinde inandırıcılığı artırma amacıyla kullanılan "valla" sözcüğünü tercih ederek yerleştirici bir tutum sergilediği görülmektedir. Ç1 ise sözcüğü sözcüğüne bir çeviri gerçekleştirerek yabancılaştırıcı bir tutum sergilemektedir.

27. KM: He'd be worse. He'd be a ghoul (Salinger, 1991, s.15).
- Ç1: Daha beter olur. Canavar kesilir (çev. Pekin, 1989, s.19).
 - Ç2: Daha da kötü olurdu. Cehennem zebanisine dönerdi işte o zaman (çev. Yerli, 2002, s.37).

Ç2'nin İngilizce'deki "ghoul" sözcüğünü Türkçe'ye "cehennem zebanisi" ifadesi ile aktararak uyarlama yoluyla yerleştirici bir yaklaşım sergilediği görülmektedir. Ç1 ise sözcüğü "gulyabani", "hortlak" gibi sözlük anlamları ile daha paralel bir ifade ile çevirerek yabancılaştırıcı bir tutum sergilediği söylenebilir.

28. KM: We spent about twenty minutes looking for it in the wuddayacallit--the snow and stuff (Salinger, 1991, s.16).
- Ç1: Yirmi dakika şeyin içinde aradık durduk anahtarları - yani işte karın falan (çev. Pekin, 1989, s.21).
 - Ç2: Yirmi dakika anahtarı aradık, adını sen getir - karların falan arasında (çev. Yerli, 2002, s.39).

Ç2 kaynak tümcedeki “wuddayacallit” ifadesinin aktarımı için tercih ettiği “adını sen getir” ifadesi ile yerlileştirici bir yaklaşım ile erek dilde ilgili durumu tam olarak ifade etmiştir. Ayrıca “dakika” yerine “dakka” ifadesini tercih etmesi, erek dildeki günlük konuşma dili yapısına yaklaşıma eğilimi olarak nitelendirilebilir. Ç1’in ise “wuddayacallit” ifadesini çıkarma yoluyla görmezden geldiği görülmektedir.

29. KM: Well, I'm afraid he can't spend the night here, Grace (Salinger, 1991, s.16).

- Ç1: Korkarım geceyi burada geçiremez Grace (çev. Pekin, 1989, s.22).
- Ç2: Valla, maalesef geceyi burada geçiremez, Grace (çev. Yerli, 2002, s.39)

Ç1’in “Well, I’m afraid” ifadesini “korkarım” şeklinde aktararak yabancılaştırıcı bir tutum sergilediği görülürken, Ç2’nin aynı sözcüğün aktarımında “valla, maalesef” ifadesine yer vererek ekleme ve uyarlama yoluyla yerlileştirici bir tutum sergilediği söylenebilir.

30. KM: Eloise kissed her wetly on the mouth and wiped the hair out of her eyes and then left the room (Salinger, 1991, s.17).

- Ç1: Eloise Ramona’nın ağzına ıslak bir öpücük kondurdu; saçlarını gözünün üstünden çekti, odadan çıktı (çev. Pekin, 1989, s.23).
- Ç2: Eloise uzandı ve şapır şupur öptü kızını, gözlerinin üzerindeki saçları düzeltti. Sonra odadan çıktı (çev. Yerli, 2002, s.41)

Bu tümcede Ç1’in “ağzına ıslak bir öpücük kondurdu” ifadesini sözcüğü sözcüğüne çevirerek yabancılaştırıcı bir tutum sergilediği görülürken, Ç2’nin erek kültürü baz alarak çıkarma yoluyla kaynak tümcedeki “ağzından” ifadesine yer vermeden, bunun yerine “şapır şupur” ifadesini kullanarak yerlileştirici bir tutum sergilediği görülmektedir.

Sonuç

Çalışmanın “Bulgular ve Değerlendirmeler” bölümünde öykünün çevirisinde, çevirmenlerin sergilediği kaynak odaklı veya erek odaklı tutuma göre farklılık gösterebileceği düşünülen otuz tümce/tümce grubu tespit edilmiştir. Bu tümce veya tümce grupları giriş bölümünde değinilen Venuti’nin yabancılaştırma ve yerleştirme stratejileri temel alınarak incelenmiştir.

Bu incelemeler sonucunda her iki çevirmenin de çeviri metnin genelinde sadece kaynak veya sadece erek odaklı bir yaklaşım sergilemediği, yer yer kaynak odaklı ve yer yer erek odaklı tutumlar sergilediği görülmektedir. Ancak genel olarak Coşkun Yerli’nin değerlendirme tümcelerinde de görüleceği üzere “valla”, “vallahi”, “yarabbim”, “haspa”, “boy’na”, “şapır şupur” ve “cehennem zebanisi” gibi ifadelerle yer vererek ekleme ve uyarlama stratejileri yoluyla daha yerlileştirici bir yaklaşım benimsediği söylenebilir. Coşkun Yerli, Çevirmenin Notu adlı derginin 2007 yılında yayımlanan dördüncü sayısında kendisi ile yapılan bir röportajda yöneltilen “Bir kitabın çevirisinde birincil kaygı ne olmalıdır sizce?” sorusuna “Türkçe okuyanlara hizmet duygusuyla hareket etmek” yanıtını vermiştir. Yerli’nin bu sözleri, Salinger’ın bu öyküsünün çevirisinin büyük bir bölümünde oldukça belirgin olarak benimsediği erek odaklı yaklaşımı ve yerlileştirici tutumu ile çok net bir şekilde örtüşmektedir (Metin, 2007).

Müfide Pekin’in ise “bacanak”, “minnacık”, “allahaşkına” veya “hela” gibi ifadelerle zaman zaman yerlileştirici bir tutum sergilediği görüle de daha çok kaynak odaklı bir tutum sergilediği ve yapılan incelemede de değinildiği gibi “Tanrım”, “korkarım” gibi ifadelerle yabancılaştırma kutbunu tercih ettiği görülmektedir. Bu iki farklı tutumun nedenlerinden birinin de dönemselsel olduğu söylenebilir. Müfide Pekin’in çevirdiği kitap 1989’da basılmıştır, dolayısıyla söz konusu öykünün çevirisinin 1980’li

yılların sonlarında yapıldığı ön görülebilir. O yıllarda Türkiye’de genel çeviri yaklaşımının daha kaynak odaklı olduğu söylenebilir. Müfide Pekin öyküyü çevirme sürecinden bahsettiği kitabın önsöz bölümünde bu tutumunu doğrulamaktadır. Pekin bu bölümde Salinger’ın çoğu sözcüğü gerçek anlamı dışında kullandığını ve bu ifadelerin daha çok argo veya günlük konuşma diline özgü ifadeler olduğunu ifade etmektedir. Hatta Pekin, bu tür ifadelerin bazen çevirmenin “çevrilemezlik” sınırını zorladığından ve bu ifadelerin çevirisinde çok fazla “yaratıcı” olmadan aynı üslubu tutturabilmenin çevirmenin en önemli kaygısı olabildiğinden bahsetmektedir (Pekin, 1989, s. 7-8). Bu bakımdan değerlendirildiğinde bu öykü çevirisi itibariyle Müfide Pekin’in, Venuti’nin yerleştirici-yabancılaştırıcı yaklaşım çerçevesinde kuramsal olarak idealize ettiği yabancılaştırma kutbuna daha yakın durduğu söylenebilir.

Gerek çeviribilim alanında uğraş veren araştırmacı ve eğitimciler çeviri incelemelerinde kullanılabilecek yöntem ve stratejiler konusunda fikir vermek gerekse de yazınbilim alanında ürün veren çevirmenlerin çeviri ürüne ilişkin sorgulama becerilerini geliştirmek amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada ilgili öykü metinleri betimleyici kuram temel alınarak Venuti’nin yerleştirme ve yabancılaştırma stratejileri çerçevesinde incelenmiştir. İnceleme sonucunda elde edilen veriler, çevirmenlerin aynı metnin çevirisinde bazen çok farklı bazen ise çok benzer tutumlar sergileyebildiğini ortaya koymaktadır. Öyle ki kimi zaman çevirmenlerin aynı tümceyi farklı ifadeler ekleme veya uyarlamalar yapma yoluyla yerleştirici bir yaklaşımla ele aldığı görülürken kimi zaman da çevirmenlerden birinin yerleştirici diğersinin ise yabancılaştırıcı bir tutum benimsediği görülmüştür. Bu yönüyle ilgili öykü metinlerinden seçilerek incelenen 30 tümce/tümce grubunun çevirilerinin çalışmanın amaç kısmında belirtildiği gibi bu alanda çalışmalar yapan araştırmacı ve eğitimciler için çeşitlilik bakımından zengin olduğu ve incelemeye değer örnekler içerdiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak her iki çevirmenin de zaman zaman genel tutumlarından farklı hareket edebildikleri görülse de çevirilerini kendi amaçları ve kararları doğrultusunda tutarlı bir şekilde yapılandırdığı ve Salinger’ın bu edebi açıdan değerli öyküsünü dilimize oldukça başarılı bir şekilde kazandırdığı söylenebilir.

Kaynakça

- Bahadır, Ş. (2008). Çeviriyorum, öyleyse tek kültürün ötesinde, iki kültürün arasında, üçüncü kültürün ortasında. M. Rifat (Ed.). Çeviri Seçkisi I. Çeviriyi Düşünenler (s. 218-227). İstanbul: Sel.
- Boztaş, İ. (1993). Çeviri, çevirmen, dilbilim ilişkisi, çeviride eşdeğerlik ve kayıplar. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi Cilt 10/Sayı 2/Aralık 1993/s. 55 – 65
- Fawcett, P. D. (1997). Translation and language : linguistic theories explained. Manchester, U.K.: St. Jerome Pub.
- Göktürk, A. (2000). Çeviri: dillerin dili. 3. Baskı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- House, J. (1997). Translation quality assessment: a model revisited. Tübingen: Narr. Erişim Adresi: <http://www.benjamins.com/online/tsb/link/3941> (13.12. 2021).
- Levin, P. (2015). J.D. Salinger’da uyumsuz kahramanın gelişmesi. Çev. Yonca Yalçın Çakmaklı. <https://oggito.com/icerikler/jd-salinger-da-uyumsuz-kahraman-in-gelismesi/9370> Erişim Tarihi: 12.12.2021
- Metin, G. (2007). Coşkun Yerli ile söyleşi, Çevirmenin Notu 4 (Tozan Alkan, ed.). Kolektif

Yayıncılık

- Neydim, N. (2020). Yazınsal bir gençlik edebiyatı metni olarak *The Catcher in The Rye*/Çavdar Tarlasında Çocuklar'ın analizi ve çevirmenin görünmezliği üzerine küçük bir yolculuk. *Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi*, (28), 126-143. <https://doi.org/10.37599/ceviri.718123>
- Özcan, O. (2019). Yazın çevirisi incelemelerinde yorumlayıcı çeviri kuramı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (16), 587-603. DOI: 10.29000/rumelide.619082
- Salinger, J. D. (2002). *Dokuz öykü* (Coşkun Yerli, Çev.). 8. baskı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Salinger, J. D. (1991). *Nine stories*. 1st LB Books mass market pbk. ed. Boston, Little, Brown.
- Salinger, J. D. (1989). *Titrek bacanak* (Müfide Pekin, Çev.). 1. baskı. İstanbul: Metis Yayınları.
- Schleiermacher, F. (1973). *Methoden des Übersetzens* (1813). *Das problem des Übersetzens*. (yay.) Hans Joachim Störig, Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, ss. 38-70.
- Tahir Gürçağlar, Ş. (2011). *Çevirinin ABC'si*. İstanbul: Say.
- Taş, S. (2019). Çeviribilimde ikili karşıtlıkları yeniden değerlendirmek: çevirmenin "görünürlüğü" / "görünmezliği" ve "yerleştirme" / "yabancılaştırma". *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.14225/Joh1505>
- Toury, G. (2012). *Descriptive translation studies - and beyond*, (2. revize edilmiş b.), Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins B.V
- Toury, G. (2004). Çeviri normlarının doğası ve çevirideki rolü (Çev.: A. Eker). M. Rifat (Ed.), *Çeviri seçkisi II - çeviri(bilim) nedir?* (s.149-164). İstanbul: Sel.
- Venuti, L. (1995). *Translator's Invisibility: A History of Translation*. London and New York: Routledge.
- Wikipedia katılımcıları (2021). J. D. Salinger. *Vikipedi, Özgür Ansiklopedi*. Erişim tarihi 20.19, Aralık 10, 2021 url://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=J._D._Salinger&oldid=25148747.
- Yazıcı, M. (2005). *Çeviribilimin temel kavram ve kuramları*. İstanbul: Multilingual Yayınları.